

# Matkakirja

Amazonin alue

Täsmällinen leveys- ja pituuspiiri

pidetään salassa

6. elokuuta 1869

Aamulla oli utuista, ja marssimme halki  
hankalan maaston oli voimia kuluttava.

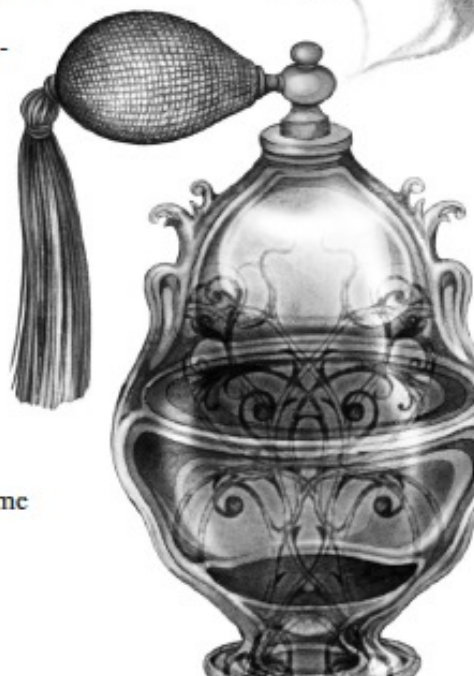
mutta mikään matkani ei koskaan ole tehnyt  
minua tyytyväisemmäksi. Kaikki viime päivien  
vaivannäkö sai palkkansa. Olen tehnyt elämäni  
löydön! Se on vertaansa vailla ja uskomaton  
laadultaan.

Se on kimaltavaa kiveä, tummaa ja salaperäistä  
kuin yllämme levittäytyvä öinen taivas. Sen  
ympärillä leijuu voimakas tuoksu, joka tuoksuu  
sadoilta eri asioilta samanaikaisesti. Se, mitä olen  
löytänyt, asettaa kaiken, mitä olemme aiemmin  
tuoksuista tienneet, kyseenalaiseksi.

Se muuttaa kaiken.

Ensimmäinen asia, joka herätti minut, oli outo tuoksu. Vieras ja melko voimakas tuoksu, joka leijui ympärilläni. Se ei huokunut vain huonekaluista tai seinän tummasta puusta. Se tulvi kaikkialta. Toinen oli alakerrasta kajahtava pikkuveljeni huuto:

”Luzie! Tuuleccc!” Kiskaisin pus-silakanan pääni yli. En yksinkertaisesti ollut valmis siihen, mikä minua odotti. Sitä paitsi oli aivan liian aikaista herätä, vaikka linnut ulkona lauloivat jo hullun lailla. Ja vaikka huoneessani oli valoisaa kuin päivällä. Mutta se johdettiin lähinnä typerästä mummo-verhosta, joka roikkui vain ikkunan alaosan edessä. Kun saavuimme



cilen, ensimmäinen ajatukseni oli hankittua croon tuosta rumasta rätistä mahdollisimman pian. Enhän minä ollut satakaksikymmentävuotias niin kuin tuo virkattu rätti. Mutta sitten ajattelin, että jos verho oli onnistunut roikkumaan ikkunnassa yli sata vuotta ulkonäöstään huolimatta, niin pitäisihän sille antaa ainakin reilu mahdollisuus.

Kukaan muu tyttö ei olisi ajatellut asiaa hetkeäkään, vaan olisi yksinkertaisesti pyytänyt uutta verhoa. Mutta äiti oli aina opettanut minulle ihan liikaa kunnioitusta kaikkea vanhaa kohtaan. ”Käytetyillä tavaroilla on tarinoita”, hänellä oli tapana typerästi sanoa. Se, halusiko joku kuulla nämä tarinat vai ei, ei kiinnostanut häntä lainkaan. Jos jokin oli vanha, se oli automaattisesti arvokas. Piste. Minun perheessäni oli parempi olla kyseenalaistamatta tätä periaatetta. Ellei halunnut joutua riitoihin äidin kanssa. Ja riidat eivät olleet minun juttuni.

”Luuuzie! Aamiaista!”

Benno oli sinnikäs kuten aina.

Huokaisin. Muutto oli veljeni mielestä valtava seikkailu. Vanha huvila, puutarha ja kaikki vanhanaikainen. Tämä kaikki oli pahuksen jännittävää.

Benno olikin vasta viisi.

Katsoin vielä kerran halkeamia stukkokatossa, kunnes pujahdin pois sängystä. Ensimmäinen yö Villa Eviessä oli takana, ja vaikutti siltä, että sadat muut seuraisivat perässä.

Puin farkut ja t-paidan päälleni ja laskeuduin portaita pitkin alakertaan. Jokainen puinen askelma narisi ja ilmoitti etenemisestäni askel askelelta.



Alhaalla haisi aivan yhtä oudolta. Aivan kuin liian monelta asialta yhtä aikaa. Ei epämiellyttävältä, mutta ehdottomasti oudolta. Hajujen sekamelska leijaili perässäni ja minua kohti samaan aikaan. Se roikkui kaikkialla kuin liikaa suihkautellun hajuveden vana, jonka ihmiset joskus jättävät jälkeensä ahtaisiin tiloihin, kuten hisseihin. Toivotavasti haju ei tarttuisi minuun ja ilmoittaisi tulostani jo kaukaa, halusinpa sitä tai en.

Onneksi alhaalla oli myös tuttuja tuoksujia, kuten lämmin paahtoleipä, sulanut voi ja kahvi, joten tungin itseni pohjakerroksen laatikoiden lomasta kohti keittiötä. Kaikki muut perheenjäsenet olivat jo aikoja sitten istuneet ruokapöytään. Benno nuoli hilloa paahtoleivältään ja keikutti tuoliaan.

”Pelkkää hilloa ei lasketa aamiaiseksi!” isä sanoi ja kuulosti siltä, ettei hän maininnut asiasta ensimmäistä kertaa sinä aamuna.

”Huomenta”, sanoin.

”Hyvää huomenta, kultaseni!” sanomalehteä selaileva äiti sanoi ja siemaisi kahviaan.

Kaikki oli kuten tavallisesti. Otin palan paahtoleipää, levitin sille niin paksultil hilloa kuin pystyin ja istahdin Bennon viereen.

”Nukuitko hyvin?” äiti kysyi ja vilkaisi minua katseellaan, joka yleensä sulatti jään ympäriltäni. Mutta ei tänään.

”Siinähan se”, mutisin ja näykkäisin paahtoleipää.

Isän oikea suupielikäntyi ylöspäin. ”Niin, ensimmäinen yö on aina vaikein. Makuuhuoneessamme veti kuin vuorenhuipulla. Niskani on jäykkä kuin lauta.” Hän hieroi olkapäätään liioittelevasti ja irvisteli itsesääliissä kuin olisi juuri

kuolemaisillaan. Isä oli juuri sellainen, hän yritti pelastaa joka tilanteen vitsailulla. Mutta vitsistä huolimatta hän ei saanut minua tänään paremmalle tuulelle.

”Olisimme voineet jäädä kotiin”, totesin, ”tai ainakin muuttaa oikeaan taloon. Sellaiseen, jossa on esimerkiksi sähkölämmitys.”

Äiti nauroi epäuskoisena. ”Anteeksi mitä? Villa Evichän on unelma! Olemme onnekkaita, että saimme sen niin halvalla. Kaikki muut tytöt ovat varmasti vihreitä kateudesta!”

”Kyllä, mutta vain jos rapistuva museomme ei romahda ja hautaa heitä alleen”, sanoin ja vedin syvään henkeä. ”Ja jos kerron heille, että minun täytyy esilämmittää kylpyammeen lämmitintä tunnin ajan, jotta hanasta tulee edes jotakuinkin lämmintä vettä, he kaikki nääntyvät kateudesta.”

”Luzie!” äiti torui. Hän taittoi sanomalehden kiinni ja tuijotti minua. ”Ihmiset hoitivat ennen tuonkin esilämmityksen. Sinun pitäisi olla iloinen, ettei Villa Evie ole kasvoton uudisrakennus! Se on vanha ja juuri siksi se on niin henkeäsalpaavan kaunis. Kenellä on vielä nykyään antiikkinen kylpylämmitin.”

”Juuri niin! Ei kenelläkään!” huusin ja pyörittelin silmiäni.

Äiti työskenteli restauroijana, mikä tarkoitti sitä, että hän ihaili kaikkea pölyistä ja rikkinäistä. Hän näytti onnellisimmalta saattaessaan vanhat tavarat uuteen uskoon. Siksi kutsuimme häntä toisinaan kirpputorin hoitajaksi, mutta edes se ei ärsyttänyt häntä. Vaatekappale, jonka näin äidin yllä useimmin, oli maalin ja kipsin tahrима työtakki. Se yllään hän istui, oli polvillaan tai makasi kirkoissa rakennusteli-neillä ja maalasi seinämaalauksia, joita kukaan muu ei tun-

nistanut. Villa Eviessä ei ollut seinämaalauksia, mutta siellä oli paljon goottilaista tavaraa, joka – myönnettäköön – tarvitsi hänen apuaan.

Katselin Bennoa, joka oli käyttänyt tilaisuutta hyväkseen: hillo oli kadonnut hänen suuhunsa ja paahtoleipä jonnekin pöydän alle. Nyt hän nousi pöydästä ja lähti etsimään Legojaan. Minun oli pakko tukahduttaa virnistys, jotta en paljastaisi häntä.

”Valitettavasti paikkakunnan leipomo on lauantaina auki vain aamusta,” äiti sanoi, siemaisi kuppinsa tyhjäksi ja katsoi minua. ”Tarvitsemme tosiaan leipää huomiseksi. Tiedän, että olet juuri herännyt, mutta meillä on niin paljon –”

”Joo, joo, minä haen. Ei hätää”, sanoin. Viime vuodesta lähtien leipomokäynti oli kuulunut tehtäviini viikonloppuisin.

”Kiitos, kultaseni”, äiti sanoi ja hymyili minulle. ”Leipomo on tien päässä, risteyksessä asti.”

”Selvä”, sanoin ja laitoin lautaseni nopeasti tiskialtaaseen. Oikeastaan olin iloinen, että minulla oli syy lähteä ulos.

Hampaita harjatessani mietin hetken, miten saisin hiukseni nopeimmin laitettua. Mutta tänäänkään en keksinyt, mitä tehdä tummanvaaleille, liukkaille suortuvilleni. Niinpä solmin itselleni yksinkertaisen letin. Se ei ensinnäkään herättänyt liikaa huomiota, ja toiseksi se oli nopea sitaista.

Eteisessä nappasin rahat, jotka äiti oli jättänyt minulle, vedin tennistossut jalkaani ja annoin ulko-oven sulkeutua takanani ”nähdään pian” -huudahduksen jälkeen. Hyppäsin kuistin neljä askelmaa alas ja juoksin Laventelikujaa pitkin kohti leipomoa. Oikealla ja vasemmalla pensasaidat

ulottuivat vain polviin asti, mikä oli todella epätavallista kaltaiselleni kaupunkilaislapselle.

Leipomoon ei ollut pitkä matka. Tunnistin jo kaukaa kyltin, johon oli maalattu voisarvia. Avasin liikkeen oven ja säikähdin messinkikellon kilinää yläpuolellani. Tila oli vanhanaikainen ja ahdas, ihmiset tungeksivat sisällä. Oikea kulmakauppa! Pidin heti uudesta leipomostamme ja menin jonon päähän. Lämpimien sämpylöiden, vaniljan ja korvapuustien tuoksu oli ihana.

Edessäni seisoi kaksi poikaa, joista toinen kääntyi puoleeni. Hän oli melkein päätä pidempi kuin minä ja varmaan kaksi luokkaa minua ylempänä. Ennen kuin ehdin kääntää katseeni pois, hän kohotti toista kulmakarvaansa. Minulle tuli heti lämmin olo. Sitten hän virnisti. Toivottavasti en punastunut! Niin yleensä kävi, kun tunsin oloni epämukavaksi.

”Hei”, hän sanoi. ”Oletko uusi täällä?”

Viu! Ruumiini alkoi muistuttaa välittömästi tulitikkua. Tikkusuora ruumis ja kirkkaanpunainen pää.

”Muutimme eilen Villa Eviecen”, sanoin vain sanoakseni jotain. ”Se on se vanha talo, jossa on –”

”Niinkö? Asutko Villa Eviessä?” poika sanoi silmät suurina. Sitten hän tönäisi vieressään seisovaa tummahiuksista poikaa kylkeen ja virnisti vielä leveämmin. ”Hei, Mats, mitä sanot? Hän asuu meidän naapurissamme, sinun rakkaassa, karmivassa kartanossasi!”

Karmiva kartano? No, tähän alkoi hyvin. En ollut ollut edes päivää täällä ja nyt jo naurettiin sille, että asuin Villa Eviessä. Vedin syvään henkeä ja puristin huuleni yhteen.

Mats, poika, jolla oli tummat kiharat hiukset, irvisti. ”Mikset ole hiljaa, Leon?” hän sanoi.

Vaalea nauroi ja taputti Matsia olkapäälle. ”Älä kuuntele häntä”, hän sanoi ja kääntyi takaisin puoleeni. ”Veljelläni on oikea pakkomielle Villa Eviestä. Veikkaan, että hän ravaa alvariinsa luonasi ja haluaa joka kerta päästä kiertämään taloa.”

Sitten hän kumartui hieman lähemmäs minua ja kuiskasi: ”Saadakseen ’suuren mysteerin’ paljastettua.”

”Että olet ärsyttävä!” Mats sanoi ja muuttui nyt yhtä punaiseksi kuin minä. Hän näytti kuitenkin enemmänkin vihaiselta kuin nolostuneelta. Mats vilkaisi minua sekunnin murto-osan ajan katseella, jota minun oli vaikea tulkita. Sitten hän kääntyi tiskin takana olevan naisen puoleen ja sanoi: ”Päivää. Kuusi sämpylää, kaksi voisarvea ja rapeakuorinen leipä, kiitos.”

Leon hymyili minulle edelleen. ”No, onko sinulla nimi, tyttö Villa Eviestä?” hän kysyi.

”Kyllä. Minulla on”, sanoin vain ja nostin leukaani, koska kaikki oli niin kiusallista. Samalla hetkellä Mats työnsi yhden ostospusseista Leonin kainaloon. Nyökäten minun suuntaani hän ja hänen veljensä katosivat kaupan ovesta. Pyysin nopeasti leivän ja neljä voisarvea ja teeskentelin, etten enää kuullut Leonin hyvästelyä: ”Hei sitten, tyttö jolla on nimi!”

Juoksin takaisin kaksi kertaa nopeammin ja pysähdyin vasta talomme edessä. Mietin, mitä Leon tarkoitti sanoessaan, että hänen veljellään oli pakkomielle Villa Eviestä. Millaisella pojalla oli pakkomielle vanhasta talosta? Ja mitä hän ylipäätyään tarkoitti ”karmivalla kartanolla”? Avasin hitaasti puutarhan portin ja katsoin talon seiniä.

Ulkopuolelta Villa Evie näytti itse asiassa kuorrutetulta ja koristellulta pikkulinnalta. Ainakin jos seisoi hyvin kaukana ja sulki osittain silmänsä. Eilen, kun saavuimme, äiti huokaili koko ajan sanaa ”lumoava” ja osoitti valurautaisia kaiteita, lukuisia ikkunoita ja lasimaalauksia.

Mutta lähempänä huvilaa karu totuus valkeni – röttelö oli juuri romahtamaisillaan. Julkisivu mureni joka nurkasta, ikkunat tuskin sulkeutuivat, maali hilseili, huvila haisi todella kummalliselle, ja villi muratti kasvoi pitkin seiniä ja ikkunoita. Pahin kaikista oli kuitenkin paikkakunta, jossa huvila sijaitti. Olimme tylsistyneet autossa kuusi tuntia ennen kuin vihdoinkin pääsimme tänne – johonkin Alankomaiden rajan lähetyville, uneliaaseen pikkukaupunkiin ci-missä. Viisivuotiaalle tuollaiset muutot saattoivat olla hauskoja, mutta entäpä kolmetoistavuotiaalle? Ei todellakaan!

Kävelin hitaasti kohti ulko-oven edessä olevaa kuistia. Jos isä ei olisi riidellyt koulunsa rehtorin kanssa, hän ei olisi etsinyt avoimia musiikinopettajan paikkoja eikä olisi koskaan ehdottanut muuttoa. Enkä minä kyykkisi tällä hetkellä Schnarchhausenissa osoitteessa Laventelikuja 33.

Kuten usein teen, kuvittelin nytkin, mitä tapahtuisi, jos minulla olisi salaisia supervoimia, joilla voisin muuttaa kaiken. Oli muutamia asioita, jotka muuttaisin: Ensinnäkin olisin tietysti joku, joka ei aina punastelisi eikä änkyttäisi, kun piti puhua jonkun kanssa. Toivoin myös, ettei minun tarvitsisi enää nolostella. Mutta ennen kaikkea loihditsin itseni takaisin entiseen kotiimme.

Valitettavasti en osannut taikoa, eikä minulla todellakaan ollut supervoimia. Joten tästä lähtien elämäni olisi tylsää ja sen lisäksi olisin täysin yksin.



Käsiäni alkoi kihelmöidä, kun ajattelin päivää, jolloin menisin kouluun, jossa isäni opetti. Paljon nolommaksi ei elämäni voisi enää mennä. Sysäsin ajatuksen nopeasti sivuun. Oli kesäloma, ja minulla oli vielä hieman armonaikaa, ainakin jos en tapaisi Leonia uudelleen.

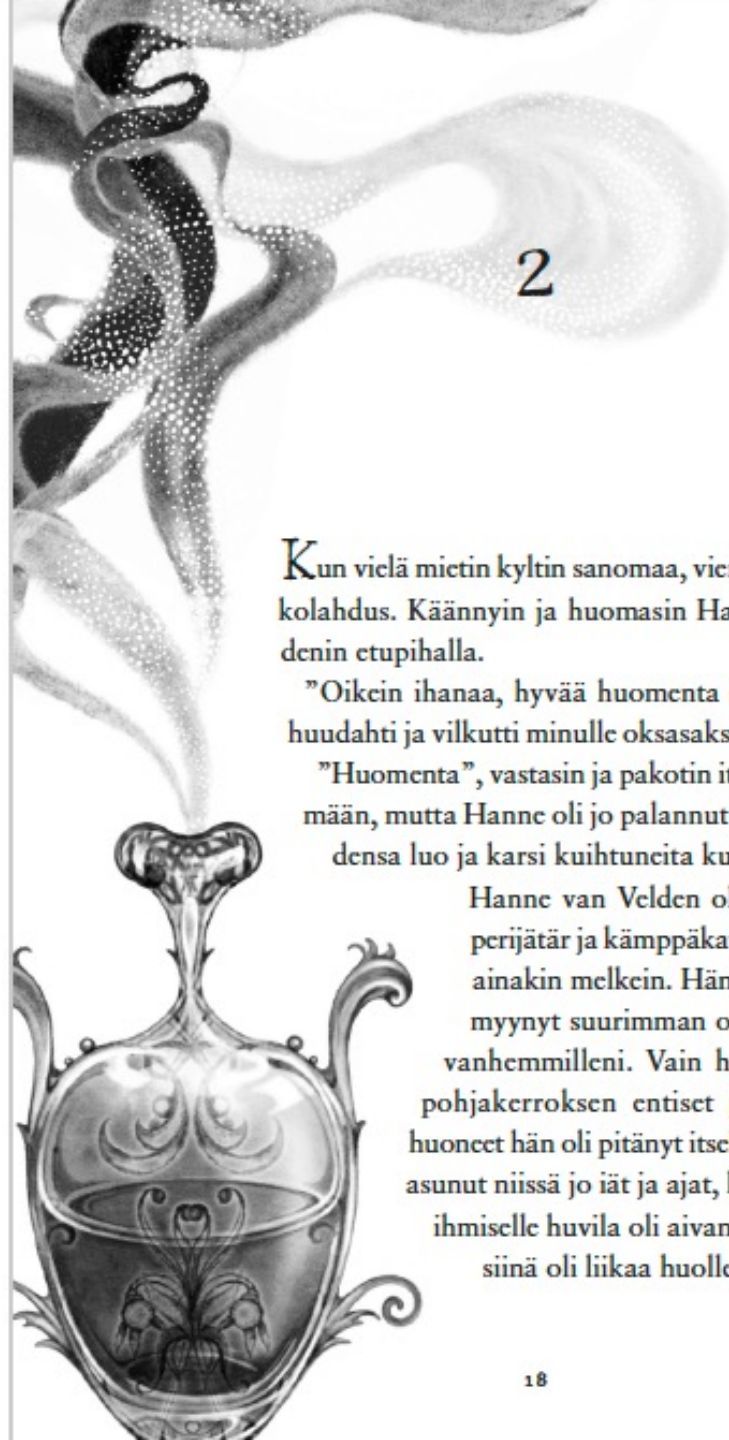
Kurotin matkapuhelimen käteeni, mutta tilanne oli sama kuin eilen, ei kuuluvuutta. En siis voinut edes lähettää parhaalle ystävälleni Monalle muutamaa kuvaa täältä ja toivoa myötätuntoa. Huokaisin. Jos Mona ei asuisi Berliinissä satojen kilometrien päässä, niin kaikki ei olisi läheskään niin huonosti. Mietin, voisinko soittaa hänelle. Mutta koska koulua ei ollut, Mona luultavasti loikoili vielä sängyssään. Sitä paitsi hän oli Italiassa vanhempiensa kanssa, kuten joka kesäloma. Lohdutin itseäni sillä, että Italiaan soittaminen oli joka tapauksessa liian kallista, ja laitoin puhelimen pois.

Yritin häätää mielestäni ajatukset Monasta niin hyvin kuin pystyin. Laitoin ensin leipäpussin etuoven viereen, sitten istahdin kuistin portaille ja ryhdyin katselemaan Bennoa, joka potki palloa edestakaisin etupihalla.

Yläpuolellani oleva kilpi kolisi tuulessa. Sen kirjaimet olivat lohkeilleet, ja niistä oli vaikea saada selvää. "Silmät ovat avain sieluun, mutta nenä on portti" siinä näytti lukevan.

Nenä? Oliko sen tarkoitus viitata talon moniin kummiin hajuihin? Vatsassani levisi outo tunne. Yhtäkkiä en ollut enää varma, pidinkö tätä kaikkea ympärilläni näkyvää hauskana vai hieman salamyhkäisenä.

Mihin ihme paikkaan olimme oikein muuttaneet?



Kun vielä mietin kyltin sanomaa, vierestäni kuului kolahdus. Käännyin ja huomasin Hanne van Veldenin etupihalla.

"Oikein ihanaa, hyvää huomenta sinulle!" hän huudahti ja vilkutti minulle oksasakset kädessään.

"Huomenta", vastasin ja pakotin itseni hymyilemään, mutta Hanne oli jo palannut ruusupensaidensa luo ja karsi kuihtuneita kukkia.

Hanne van Velden oli Villa Evien perijätär ja kämppäkaverimme. No, ainakin melkein. Hän oli nimittäin myynyt suurimman osan huvilasta vanhemmilleni. Vain huvilan siiven pohjakerroksen entiset palvelijoiden huoneet hän oli pitänyt itsellään. Hän oli asunut niissä jo iät ja ajat, koska yhdelle ihmiselle huvila oli aivan liian suuri ja siinä oli liikaa huollettavaa.